

Ljus i decembermörkret?

Indelningen i läkarspecialiteter är ett viktigt instrument för att inom vården utveckla funktionella arbetsområden för klinisk verksamhet, utbildning och forskning. Medicinens utveckling har varit ett skäl till att specialitetsväsendet från och till setts över och anpassats, men även ekonomiska och politiska intressen har påverkat systemets utformning.

Den senaste stora översynen omfatta-

Hans Hjelmqvist

ledamot i Läkarförbundets centralstyrelse

de såväl specialiteternas antal och indelning som läkarnas specialistutbildning, och genomfördes av Socialstyrelsen på regeringens uppdrag under åren 2001–2002. En stor remissrunda ägde rum under 2003, och ett par kompletterande utredningar beställdes sedan för att ytterligare belysa delar av denna omfattande materia.

Den senaste och antagligen sista delutredningen, innan regeringen förhoppningsvis lägger ett samlat förslag om specialiteterna och utbildningen, gäller behovet av samt formerna för den socialmedicinska kompetensen. I betänkandet från 2002 föreslogs att socialmedicin helt skulle utgå ur specialitetsförteckningen. Inte oväntat följde starka protester.

På uppdrag av Socialstyrelsen har frågan nu ytterligare utretts av Läkarförbundets förre ordförande Bernhard Grewin, och förslaget från SoS mynnar ut i att socialmedicin även i framtiden bör vara en basspecialitet med bibehållet namn. I rapporten framhålls att åtgärder måste vidtas för att socialmedicinsk kompetens upprätthålls genom en medicinsk specialistutbildning i ämnet samt att målbeskrivningen behöver ses över.

Läkarförbundet instämmer i denna bedömning. Att avstå från socialmedicin som medicinsk specialitet skulle ha gått stick i stäv med den politiska ambitionen att lyfta fram folkhälsovetenskapligt arbete och forskningen inom området.

Det är viktigt att rekryteringen till

socialmedicinen säkerställs. Inom specialiteten bör inrättas fler ST-tjänster men även fler specialisttjänster. Man måste också bevaka att ämnet socialmedicin bevaras i läkarnas grundutbildning.

I Socialstyrelsens rapport lyfter man även fram vikten av en utbyggd forskning kring och utbyggnad av ämnesområdet försäkringsmedicin. Förslaget är att försäkringsmedicin utvecklas som ett profilområde inom socialmedicinen.

Frågan har hög aktualitet inte minst mot bakgrund av de senare årens kraftiga ökning av sjukskrivningarna. Läkarnas sjukskrivningsmönster utgör visserligen endast en liten del av problematiken, men ökad kunskap inom området har framhållits som en delö lösning.

I vårt remissvar har vi från Läkarförbundet väsentligen instämt med rapporten. Vi anser att utbildning inom försäkringsmedicin bör införas i både grund- och specialistutbildning. Dessutom bör former hittas för att stödja en utbyggnad av försäkringsmedicinsk forskning och undervisning i nära samarbete med universiteten.

Under hösten har vi sett fram mot ett samlat förslag från regeringen om hur utbildningen till specialist skall ske. I väntan på ett avgörande kring detta blir många viktiga frågor liggande, såsom utarbetande av målbeskrivningar och beslut om dimensionering. Beslutsvandan skapar också en osäkerhet för medicine studerande och unga läkare om vad som kommer att gälla i framtiden.

Med tanke på det svåra läge som den kliniska forskningen befinner sig i med stora rekryteringsproblem är det dessutom av utomordentligt stor betydelse att kopplingen mellan specialistutbildning och forskarutbildning tydliggörs, med bibehållen kvalitet i såväl ST som forskarutbildningen.

Även om byte skett på statsekreterarposten, och andra omorganisationer inom Socialdepartementet kan ha påverkat beslutstakten, finns det kanske möjlighet till ett ljus i decembermörkret med en proposition om dessa frågor före jul? Det vore i så fall en mycket fin julklapp till den svenska läkarkåren.

hans.hjelmqvist@sif.se

Nyklippt

Den sjuka sjukskrivningen

En rad tidningar kommenterar rapporten om de dyra sjukskrivningarna från Studieförbundet näringsliv och samhälles Valförbund. Nerikes Allehanda (lib) tar upp de stora besparingar som är möjliga:

Om sjukskrivningarna och förtidspensioneringarna kunde komma tillbaka till den nivå vi befann oss 1996 skulle enorma resurser frigöras. Det skulle räcka till att finansiera den borgerliga alliansens alla skattesänkningar. Dessutom skulle Göran Perssons tioårssatsning på äldreomsorgen kunna klaras av på ett år och pengar skulle bli över till aldrig skådade satsningar på skola, vård, poliser, vägar, omsorg, ja, listan kan göras lång.

Norrbottnens-Kuriren (m) anser att läkarna bär stor del av ansvaret för problemen:

Dagens system missbrukas grovt och kostar årligen åtskilliga miljarder helt i onödan. Det verkar nödvändigt att förse läkare med överrockar i form av kolleger som måste attestera varje beslut om sjukskrivning.

/---/ Bästa sättet att stoppa missbruket av sjukförsäkringen är dock om vi får bukt på den arbetslöshet som regeringen inte gör något för att minska. Förutom att den lägger upp pengar för 20 000 jobb som gardinuppsättare över valdagen.

Vestmanlands läns tidning (lib) riktar in sig främst mot arbetsgivarnas medfinansiering:

Regeringen har ju nu rätt länge verkat treva sig fram på känn efter lösningar. Försäkringen har gjorts om gång på gång. Det går inte att befria sig från intrycket att det delvis rört sig om desperata chansningar.

/---/ Det är obegripligt att en regering som fumlat så uppenbart i sökandet efter effektiva åtgärder, anser sig ha råd att utan vidare vifta bort ett knippe konstruktiva förslag.

Mycket talar för att det tvärtom är bråttom att reformera dagens system. Särskilt angeläget är det att få bort medfinansieringen.